

Posudek vedoucího bakalářské práce:

Tomáš Buryška
Středověké osídlení na dolním toku Divoké Orlice

Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou
FF UK v Praze
Praha 2007

68 str. textu, 55 obr.

Bakalářská práce T. Buryšky patří k regionálním sídelně archeologickým (a sídelně historickým) studiím, které svými různorodými nároky vyžadují, aby si řešitelé osvojili řadu poznávacích postupů a naučili se jejich kritické kombinaci. Obecným záměrem bylo shromáždit veškeré středověké památky ve stanoveném regionu a na jejich základě posoudit dostupné otázky dějin osídlení.

Zvolený region v povodí Divoké Orlice zahrnul 294 km² (21 x 14 km) a obsáhl 68 katastrálních území. T. Buryška postupuje víceméně obvyklým způsobem, po časovém a teritoriálním vymezení nejprve charakterizuje přírodní podmínky dané oblasti. Po vyjádření o zvolené metodice a o povaze pramenné základny následuje nástin pravěkého osídlení, po němž přichází nejpodstatnější část předkládané práce, katalog dokladů středověkého osídlení, který po jednotlivých katastrálních územích shrnuje výpověď písemných pramenů, archeologické doklady a údaje o stavebních památkách.

Informační hodnota jednotlivých katalogových hesel je samozřejmě značně rozrůzněná, někde zůstala velmi skromná, v několika případech ale nacházíme podstatné sídelně historické medailony: zejména Kostelec nad Orlicí, Litice nad Orlicí, Potštejn, Rychnov nad Kněžnou, Sopotice. Souhrn dostupných informací o zmíněných místech T. Buryška obohatil terénní rekognoskací, jakož i hodnotnou topografickou dokumentací.

Souhrnné interpretační části obsahuje kapitola nazvaná „Otázky vývoje středověkého osídlení“. Ačkoliv zmínky písemných pramenů z doby před rokem 1300 zachytily v dané oblasti pouze pět lokalit, archeologické nálezy svědčí o rozvoji sídelní sítě v průběhu 13. století. Právě tehdy namísto dříve sporadického osídlení vznikala síť sídel obdobná novodobé situaci. Důležitá část regionální problematiky souvisí s hrady, tvrzemi a dvory, jichž T. Buryška mohl evidovat přes tři desítky. Ve spojitosti s nimi se potom věnoval otázkám pozemkového vlastnictví, jimž právem přičítá značný význam.

Práce T. Buryšky, psaná kultivovaným způsobem, bezesporu splnila výchozí záměry. V některých případech by asi mohla být účelná snaha o ještě důslednější prezentaci a interpretaci místního pramenného svědectví (například v území Kostelce nad Orlicí). Textu by někde prospěla jednoznačnější terminologie (například „slovanský“ a „raně středověký“). Vesměs ale jde o otázky, k nimž se T. Buryška pravděpodobně bude vracet během svého dalšího studia.

Podle přesvědčení vedoucího bakalářské práce rukopis T. Buryšky odpovídá nárokům kladeným na bakalářské práce, a může být proto doporučen k příslušné obhajobě.

V Praze, 31. 8. 2007

prof. Jan Klápště